SÖZEL YETENEK

ÇÖZÜMLER

1. Çözüm: (Deyimin anlamı ile açıklamasının uyuşması · TAB2 Okuma: deyimin cümleye kattığı anlamı çözümleme · orta) “Göz boyamak”, aldatıcı bir gösterişle karşıdakini yanıltmak, işi iyi yapılmış gibi göstermek demektir; özenle tamamlamak anlamı taşımaz. Öteki deyimler açıklamalarıyla örtüşmektedir.

Cevap: C

2. Çözüm: (Anlatılan tutumu karşılayan deyim · TAB2 Okuma: bir durumu uygun deyimle eşleştirme · orta) Jüri üyesi her çalışmayı ayrı ayrı ölçmekte, karşılaştırmakta ve gerekçesini yazmaktadır; bu, bir işi en ince ayrıntısına kadar titizlikle incelemek anlamındaki “ince eleyip sık dokumak” deyimiyle anlatılır. Öteki deyimler isteksiz ve yavaş davranmayı, güçlük çıkarmayı, bahaneler ileri sürmeyi ve telaştan şaşırmayı anlatır.

Cevap: D

3. Çözüm: (Cümleden çıkarılan örtülü anlam · KB2.10 Çıkarım: cümlenin sezdirdiği yargıyı belirleme · orta) “Yine” sözcüğü eylemin daha önce de gerçekleştiğini sezdirir. “Sonunda… başardı” ise tersine, daha önce finale kalamadığını düşündürür; öteki cümleler geçmişe ilişkin bir şey sezdirmez.

Cevap: B

4. Çözüm: (Cümlede koşul anlamı · TAB2 Okuma: cümledeki anlam ilişkisini ayırt etme · orta) Örneğin ana koleksiyona alınması, çimlenme testinden geçmesi koşuluna bağlanmıştır. Öteki cümlelerde amaç, neden–sonuç ve zaman ilişkileri vardır.

Cevap: C

5. Çözüm: (Cümlede amaç–sonuç ilişkisi · TAB2 Okuma: cümledeki anlam ilişkisini ayırt etme · kolay) Ustanın çağrılması, taşı dişletme amacıyla yapılmış bir eylemdir. Öteki cümlelerde eylemler bir nedene ya da birlikte değişen iki duruma bağlanmıştır.

Cevap: B

6. Çözüm: (Cümle sıralama: artık yılın gerekçesi · TAB2 Okuma: cümleleri mantık akışına göre sıralama · orta) Doğru sıralama II – V – IV – I – III biçimindedir: Dünya’nın bir turunun 365 günden yaklaşık altı saat uzun olması, bu altı saatin her yıl hesap dışında kalması, farkın dört yılda bir güne ulaşması, bu günün şubata eklenmesi ve düzeltme yapılmasaydı ne olacağı. Baştan ikinci cümle V’tir.

Cevap: E

7. Çözüm: (Ana düşünce: ortak ölçü birimleri ve güven · TAB2 Okuma: metnin ana düşüncesini belirleme · orta) Parça, ortak ölçünün yalnızca teknik bir kolaylık olarak anlatılmasına karşı çıkar ve onu “her şeyden önce bir güven düzeni”, “sessiz bir anlaşma” olarak niteler; ticaret ve seri üretim bu düşünceyi destekleyen örneklerdir.

Cevap: C

8. Çözüm: (Ana düşünce: yer adlarının tanıklığı · TAB2 Okuma: metnin ana düşüncesini belirleme · orta) Parça, yer adlarının etiket olmanın ötesinde yitmiş bir ormanı, çekilmiş bir suyu, bir zanaatı ya da göçü haber verdiğini; bir ad kaybolduğunda o yerin geçmişine açılan kapının da kapandığını vurgulamaktadır.

Cevap: E

9. Çözüm: (İki metin: sözlü tanıklıkta bellek yanılgıları · KB2.7 Karşılaştırma: iki metnin bakış açılarını ayırt etme · zor) Birinci metne göre tanığın yanıldığı yerler de değerlidir, çünkü olayın nasıl hatırlandığını gösterir. İkinci metin ise tutarsızlıkların belgelerle karşılaştırılıp saptanmasını ve belirtilmesini ister. İki metin de tanığın kasıtlı yanılttığını söylemez; ikinci metin tanıklığın kullanılmasına değil, denetlenmeden kullanılmasına karşıdır.

Cevap: B

10. Çözüm: (Yardımcı düşünce: kuş halkalamada değinilmeyen yön · TAB2 Okuma: metindeki ayrıntıları belirleme · orta) Parçada elde edilen veriler, alınan ölçümler, çalışmayı kimlerin yürütebildiği ve kuşun yeniden yakalanması ya da bulunmasıyla bilgiye ulaşıldığı anlatılmış; halkalamanın yılın hangi dönemlerinde yapıldığından söz edilmemiştir.

Cevap: C

11. Çözüm: (Paragraf tamamlama: merdivende basamak düzeni · TAB2 Okuma: düşünce akışına uygun yargıyı belirleme · orta) Parça, ayağın ilk adımlarda öğrendiği ölçüyü yinelediğini, bu yüzden en önemli kuralın seçilen ölçüyü hiç değiştirmemek olduğunu ve tek bir farklı basamağın tökezletmeye yettiğini anlatır. Sonuç cümlesi, güvenliği sağlayanın basamakların birbirine eşit olması olduğunu söylemelidir; malzeme, basamak sayısı ve tırabzandan parçada söz edilmemiştir.

Cevap: E

12. Çözüm: (Paragraf tamamlama: kemik ve iz fosilleri · TAB2 Okuma: düşünce akışına uygun yargıyı belirleme · orta) Parça, kemiğin hayvanın büyüklüğünü ve iskeletini; izin ise yürüyüş hızını, sürü hâlinde dolaşmayı, yani yaşarken yaptıklarını gösterdiğini anlatır. “Kısacası” ile başlayan cümle bu karşıtlığı özetlemelidir; öteki seçenekler parçada söylenmeyen ya da aşırıya kaçan yargılardır.

Cevap: D

13. Çözüm: (Sözel mantık: apartman yerleşiminde koşullu kesin sonuç · KB3.2 Problem çözme: koşulları birlikte değerlendirerek zorunlu sonucu bulma · orta) Akın ikinci kattaysa Bilge birinci katta, sokak cephesindedir. Derya birinci katta (bahçe) olsaydı Cenk ikinci katın bahçe, Akın sokak dairesinde oturur; Emre ile Funda üçüncü katta aynı katta kalır ve son koşul bozulurdu. Öyleyse Derya ikinci katta, Cenk onun üstünde üçüncü kattadır. Boş kalan birinci kat bahçe dairesi ile üçüncü kattaki öteki daireye, Funda daha üstte olacağından, sırasıyla Emre ve Funda yerleşir. Derya’nın ve Funda’nın cephesi iki biçimde de olabilir.

Cevap: A

14. Çözüm: (Sözel mantık: apartman yerleşiminde olanaksız durum · KB3.3 Eleştirel düşünme: koşullarla çelişen durumu saptama · zor) Derya birinci katın sokak dairesinde otururbut sa Cenk ikinci katın sokak dairesindedir. Sokak cephesinde Bilge’ye yalnız üçüncü kat kalır; oysa Bilge, Akın’dan daha alt bir katta olmalıdır. Bu nedenle bu durum gerçekleşemez. Öteki durumların her biri koşullara uyan en az bir yerleşimde görülür.

Cevap: C

15. Çözüm: (Sözel mantık: apartman yerleşiminde dairenin belirlenmesi · KB3.2 Problem çözme: ek bilgiyle yerleşimi daraltma · zor) Derya ikinci katta olsaydı Cenk üçüncü katta, onunla aynı cephede otururdu. Bu durumda Bilge birinci katın sokak dairesinde olmak zorundadır (ikinci katta olsa Akın üçüncü kata çıkar, Emre ile Funda birinci katta aynı katta kalırdı). Geriye kalan birinci kat bahçe dairesine de Funda’dan altta olması gereken Emre yerleşir; yani Bilge ile Emre aynı katta olur. İkisi farklı katlarda olduğuna göre Derya birinci kattadır; Bilge’ye sokak cephesinde yer kalması için de bahçe cephe-

sindedir. Cenk onun hemen üstünde, ikinci katın bahçe dairesinde oturur.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

16. Çözüm: (Asal çarpanlara ayırma: çift bölenlerin sayısı · MAB1 Matematiksel muhakeme (asal çarpan gösteriminden bölen sayma) · orta) $360 = 2^3 \cdot 3^2 \cdot 5$ olduğundan $4 \cdot 3 \cdot 2 = 24$ pozitif böleni vardır. Tek bölenler $3^2 \cdot 5$'in bölenleridir ve $3 \cdot 2 = 6$ tanedir. Çift bölen sayısı $24 - 6 = 18$'dir.

Cevap: E

17. Çözüm: (Üslü denklem: ortak çarpan parantezine alarak üssü bulma · MAB1 Matematiksel muhakeme (üslü ifadeleri ortak çarpana ayırma) · orta) Her terim 2^n parantezine alınır: $2^n \cdot (2^3 + 2 - 1) = 2^n \cdot 9 = 144$. Buradan $2^n = 16$ ve $n = 4$ bulunur.

Cevap: A

18. Çözüm: (Eşitsizlik: sıralaması verilen sayılarla kurulan ifadelerin işareti · MAB1 Matematiksel muhakeme (işaret çözümlemesiyle genelleme sınama) · orta) $a < b$ olduğundan $b - a$ pozitiftir; pozitif c ile çarpımı da her zaman pozitiftir. Diğer ifadelerde biri pozitif, biri negatif iki terim toplandığından işaret sayıların büyüklüğüne bağlıdır; $(a-b) \cdot c$ ise her zaman negatiftir.

Cevap: E

19. Çözüm: (Şekil, tablo ve grafik okuma: otopark yerleşim şemasından taşıma sonrası doluluk oranı · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (şemadan sayma yapıp oran kurma) · orta) A bölümünde 4 boş yer vardır ancak biri engelli park yeri olduğundan B'den yalnız 3 araç taşınabilir. B bölümündeki 13 araç 10'a iner ve 15 park yerinin 10'u dolu olduğundan oran $\frac{10}{15} = \frac{2}{3}$ olur. Engelli yerini de dolduran $\frac{9}{15} = \frac{3}{5}$, boş yerlerin oranını alan $\frac{1}{3}$ bulur; $\frac{13}{15}$ ise taşımadan önceki orandır.

Cevap: D

20. Çözüm: (Tablo yorumlama: iki ürünün toplam kârları arasındaki fark · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (tablodan birim kâr ve toplam kâr hesaplama) · kolay) Tostun birim kârı $40 - 25 = 15$ TL, toplam kârı $15 \cdot 60 = 900$ TL'dir. Ayranın birim kârı $15 - 8 = 7$ TL, toplam kârı $7 \cdot 90 = 630$ TL'dir. Fark $900 - 630 = 270$ TL'dir.

Cevap: B

21. Çözüm: (Tablo yorumlama: alış fiyatına göre kâr yüzdesi en yüksek ürün · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (oransal karşılaştırma yapma) · orta) Birim kârın alış fiyatına oranı simitte $\frac{4}{6}$, tostta $\frac{15}{25}$, meyve suyunda $\frac{8}{12}$, suda $\frac{2}{3}$, ayranda $\frac{7}{8}$'dir. İlk dört oran $\frac{2}{3}$'ü geçmezken $\frac{7}{8}$ = %87,5'tir; birim kârı en yüksek ürün tost olsa da kâr yüzdesi en yüksek ürün ayrandır.

Cevap: E

22. Çözüm: (Grafik yorumlama: çarpımla elde edilen günlük yolcu sayısının en büyüğü · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (iki değişkenden türetilen büyüklüğü karşılaştırma) · orta) Günlük yolcu sayıları Sahil $40 \cdot 45 = 1800$, Çarşı $60 \cdot 30 = 1800$, Üniversite $25 \cdot 64 = 1600$, Sanayi $32 \cdot 55 = 1760$, Terminal $50 \cdot 38 = 1900$'dür. En çok sefer Çarşı'da, sefer başına en çok yolcu Üniversite'de olsa da en fazla yolcu Terminal hattında taşınmıştır.

Cevap: E

23. Çözüm: (Grafik yorumlama: hedef yolcu sayısı için gereken en az sefer artışı · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (veriden eşitsizlik kurarak karar verme) · zor) Terminal hattı günde $50 \cdot 38 = 1900$ yolcu taşır. Üniversite hattında $64 \cdot n \geq 1900$ olmalıdır; $64 \cdot 29 = 1856$ yetmez, $64 \cdot 30 = 1920$ yeter. Sefer sayısı 25'ten 30'a çıkmalı, yani en az 5 artırılmalıdır.

Cevap: C

SAYISAL YETENEK

24. Çözüm: (Girdi–çıktı makinesi: kuralı bulup çıktıdan girdiye ulaşma · MAB1 Matematiksel muhakeme (örneklerden kural çıkarma ve tersine uygulama) · orta) Çıktılar $6 = 2 \cdot 3$, $12 = 3 \cdot 4$, $20 = 4 \cdot 5$ ve $42 = 6 \cdot 7$ biçimindedir; makine girilen sayıyı bir fazlasıyla çarpmaktadır. $132 = 11 \cdot 12$ olduğundan girilen sayı 11'dir.

Cevap: A

25. Çözüm: (Sıra problemi: iki kişinin konumundan kuyruğun ortasını bulma · MAB1 Matematiksel muhakeme (konum bilgilerini birleştirerek çıkarım yapma) · zor) Tolga, Selin'in önünde ve aralarında 4 kişi olduğundan Tolga baştan $12 - 5 = 7$. sıradadır. Tolga sondan 9. olduğuna göre arkasında 8 kişi vardır; kuyrukta $7 + 8 = 15$ kişi bulunur. Ortadaki kişi baştan 8. sıradadır.

Cevap: A

26. Çözüm: (Sayı örüntüsü: farkları kare sayılar olan dizi · MAB1 Matematiksel muhakeme (örüntünün kuralını bulma ve genelleme) · orta) Ardışık terimlerin farkları 1, 4, 9, 16, 25'tir; yani sırasıyla 1^2, 2^2, 3^2, 4^2, 5^2. Sıradaki fark $6^2 = 36$ olduğundan $x = 56 + 36 = 92$'dir.

Cevap: B

27. Çözüm: (Sayısal mantık: iki tür banknotla bir tutarı tam ödemenin yolları · MAB1 Matematiksel muhakeme (tek–çift çözümlemesiyle olanaklı durumları sayma) · orta) 20 TL'liklerin sayısı a, 50 TL'liklerin sayısı b ise $2a + 5b = 51$ olmalıdır. 2a çift olduğundan 5b, dolayısıyla b tek olmalıdır: b = 1, 3, 5, 7, 9 için a = 23, 18, 13, 8, 3 bulunur. Ödeme 5 farklı biçimde yapılabilir.

Cevap: A

28. Çözüm: (Mantıksal muhakeme ve sayısal mantık: kurala bağlı asansör hareketlerinde döngüyü bulma · MAB1 Matematiksel muhakeme (tekrarlanan hareketlerde döngü uzunluğunu belirleme) · zor) Asansör $1 \to 2 \to 7 \to 3 \to 4 \to 9 \to 5 \to 1$ biçiminde ilerler; 1. ve 3. katta 4 kat aşağı inemediği için 1 kat çıkar. Böylece her 7 harekette yeniden 1. kata döner. $100 = 7 \cdot 14 + 2$ olduğundan 100. hareketin sonunda 2. hareketin sonundaki kat olan 7. kattadır. 99. ya da 101. hareketi esas alan 2 ya da 3, döngüyü yanlış kuran 5 ya da 9 bulur.

Cevap: D

29. Çözüm: (Sayısal akıl yürütme ve mantıksal desenler: 3 × 3 sayı tablosunda satır kuralıyla eksik sayı · MAB1 Matematiksel muhakeme (satırlardaki ortak kuralı bulup uygulama) · kolay) Birinci satırda $(3 + 5) \cdot 2 = 16$, ikinci satırda $(4 + 7) \cdot 2 = 22$ olduğundan üçüncü sayı ilk iki sayının toplamının 2 katıdır. Üçüncü satırda soru işaretli kutuya x denirse $(6 + x) \cdot 2 = 26$ eşitliğinden $6 + x = 13$ ve $x = 7$ bulunur. İkinci sütunda 5, 7 diye artan bir örüntü arayan 9'u seçer; oysa kural satırlarda işlemektedir.

Cevap: D

30. Çözüm: (Şifreleme ve kural temelli problem çözme: duruma göre tanımlanan ⊕ işlemiyle art arda işlem · MAB1 Matematiksel muhakeme (tanımlanan işlemin koşullarını her adımda sınama) · orta) $7 + 3 = 10$ çift olduğundan $7 \oplus 3 = 5$; $5 + 4 = 9$ tek olduğundan $5 \oplus 4 = 5 \cdot 4 - 1 = 19$; $19 + 9 = 28$ çift olduğundan $19 \oplus 9 = 28 \div 2 = 14$'tür. İşlemlere sağdan başlayan önce $4 \oplus 9 = 35$'i, sonunda 13'ü bulur. 19 ara sonuçtur, 28 ise son adımda 2'ye bölmeyi unutanın bulduğu değerdir.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

31. Çözüm: (Asya Hunlarında ordu ve ülke yönetimi · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; çıkarım · kolay) Eli silah tutan herkesin asker sayılması, ordunun ücretli askerlerden değil halkın kendisinden oluştuğunu gösterir. Diğer yargılar onlu sistem, kanatların hanedan üyelerine verilmesi ve ülkenin bölümlere ayrılması bilgilerinden çıkarılabilir.

Cevap: A

32. Çözüm: (İslamiyet öncesi Türk devletlerinde kut anlayışı ve töre · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; öncül analizi · zor) Yönetme yetkisinin hanedanın bütün erkek üyelerine geçmesi taht kavgalarına zemin hazırlar; hükümdarın töreye uymak zorunda olması yetkilerinin sınırlı olduğunu gösterir. Yetkinin kaynağı halk değil, Gök Tanrı olarak kabul edilmiştir.

Cevap: C

33. Çözüm: (Osmanlı'da medrese ve Enderun eğitimi · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; karşılaştırma · orta) Müderris, kadı ve müftülerden oluşan ilmiye sınıfı medreseden yetişmiştir. Enderun'da yetişenler ise yönetim ve askerlik alanındaki görevlere getirilmiştir; bu kişilerin ilmiye sınıfına katıldığı söylenemez.

Cevap: E

34. Çözüm: (II. Mahmud Dönemi ıslahatlarının ortak amacı · SBAB17 tarihsel sorun analizi; amaç belirleme · orta) Âyanların ve valilerin gücünün sınırlanması, nüfusun sayılması, muhtarlıkların kurulması, posta ve resmî gazete yoluyla merkezin taşraya ulaşması; devletin ülkenin her yerinde denetim kurmasına yöneliktir. Bu düzenlemelerde halkın ülke yönetimine katılması ya da padişah yetkilerinin sınırlanması söz konusu değildir.

Cevap: D

35. Çözüm: (Tanzimat Fermanı ve kanun üstünlüğü · SBAB4 değişim ve süreklilik; yorumlama · zor) Padişahın fermandaki esaslara uyacağına söz vermesi, kendi iradesinin üstünde bir kanun gücünü tanıdığını gösterir. Fermanda meclis ya da halkın yönetime katılması yoktur; ferman halkın isteğiyle hazırlanmamıştır; gayrimüslimlere memurluk hakkı Islahat Fermanı ile verilmiştir.

Cevap: B

36. Çözüm: (Sevr Antlaşması'nın hukuki geçersizliği · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; kanıt seçme · zor) Kanun-i Esasi barış antlaşmalarının yürürlüğü için Meclis-i Umuminin onayını şart koşmaktadır; Mebusan Meclisi antlaşmadan önce kapatıldığı için bu onay verilmemiştir. Diğer durumlar antlaşmanın siyasi bakımdan reddedilmesini ya da uygulanamamasını açıklar, ancak Osmanlı anayasasındaki koşulla doğrudan ilgili değildir.

Cevap: A

37. Çözüm: (Londra Konferansı'nda temsil sorunu · SBAB17 tarihsel sorun analizi; yorumlama · zor) İstanbul Hükûmetinin temsilcisi sözü TBMM heyetine bıraktığı için ikilik ortaya çıkmamış, TBMM heyeti Misak-ı Millî'yi savunabilmiştir. Zaferden sonra konferansın toplanması ve TBMM'nin doğrudan çağrılması askerî başarının diplomatik etkisini; Sevr'de değişiklik önerilmesi antlaşmanın yaşatılmak istendiğini gösterir.

Cevap: C

38. Çözüm: (Türk Medeni Kanunu'nun getirdiği değişiklikler · SBAB4 değişim ve süreklilik; çıkarım · orta) Kanun; aile, miras ve tanıklık gibi alanlarda kadına sosyal ve hukuki haklar getirmiş, hukuk birliğini sağlamıştır. Seçme ve seçilme gibi siyasi haklar bu kanunla değil, 1930'lu yıllarda yapılan düzenlemelerle tanınmıştır.

Cevap: A

39. Çözüm: (Atatürk'ün milliyetçilik anlayışının nitelikleri · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; öncül analizi · orta) Köken, din ve mezhep ayrımı yapılmaması bu anlayışın bütünleştirici olduğunu; sınırlar dışında toprak istenmemesi ve başka milletlerin bağımsızlığına saygı barışçı dış politikayla uyumunu gösterir. Millet; geçmiş, dil, kültür ve birlikte yaşama isteğiyle tanımlandığından soy birliği esas alınmamıştır.

Cevap: D

40. Çözüm: (II. Dünya Savaşı sonunda Türkiye'nin savaş ilanı · SBAB17 tarihsel sorun analizi; karar gerekçesini belirleme · orta) Savaş ilanı, kuruluş konferansına yalnız Mihver'e savaş açmış devletlerin çağrılacağının duyurulmasından sonra yapılmıştır. Türkiye fiilen savaşmadığına göre amaç, San Francisco Konferansı'na katılarak Birleşmiş Milletlerin kurucu üyeleri arasında yer almaktır.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

41. Çözüm: (Doğal afetler: heyelanın dağılışı · harita okuma · kolay) Heyelan; eğimin, yağışın ve killi toprakların fazla olduğu yerlerde sık görülür. I numaralı Rize'de arazi çok eğimli, iklim de her mevsim yağışlıdır; diğer illerde eğim ya da yağış azdır.

Cevap: A

42. Çözüm: (Kırsal yerleşme dokusu: Doğu Karadeniz'de dağınık yerleşme · SBAB7 mekânsal düşünme; KB2.10 çıkarım · kolay) Su hemen her yerde bulunduğu için evlerin tek bir kaynağın çevresinde toplanması gerekmez; engebeli arazide tarım toprakları da küçük ve parçalı olduğundan her aile evini kendi arazisinin içine kurar. Bu iki koşul dağınık yerleşme dokusunu ortaya çıkarır.

Cevap: B

43. Çözüm: (Yer şekilleri: akarsu sekileri ve yükselmiş kıyı taraçalarından toptan yükselme çıkarımı · KB2.10 çıkarım; SBAB8 coğrafi sorgulama · zor) Yamaçlardaki çakıllı basamaklar akarsuyun eski vadi tabanlarının, kıyıdaki kabuklu düzlükler ise eski kıyı çizgisinin kalıntılarıdır. Bunların bugün yüksekte kalması ve akarsuyun yatağını yeniden derine kazması, karanın deniz seviyesine göre yükseldiğini gösterir. Su miktarının artması derine kazmayı açıklasa bile deniz canlısı kalıntılarının yüksekte bulunmasını açıklamaz.

Cevap: E

44. Çözüm: (Hayvancılık: gezgin arıcılık ve iklim çeşitliliği · SBAB7 mekânsal düşünme; KB2.10 çıkarım · kolay) Enlem, yükselti ve denize uzaklık farkları nedeniyle sıcaklık koşulları yöreden yöreye değişir; bu yüzden bitkiler kıyıda erken, iç kesimlerde ve yüksek yaylalarda daha geç çiçek açar. Arıcı, çiçeklenme dönemini izleyerek yer değiştirir.

Cevap: B

45. Çözüm: (Tarım: kuru ve sulu tarımda buğday veriminin yağışa bağlılığı (tablo) · SBAB11 tablo yorumlama; KB2.14 yorumlama · zor) İki yöntem arasındaki fark, yağışın 150, 120, 90 ve 70 mm olduğu yıllarda sırasıyla 260, 300, 340 ve 370 kg'dır; yağış azaldıkça fark büyümektedir. Kuru tarım ortalaması (260 + 110 + 210 + 150) ÷ 4 = 182,5 kg'dır. En yağışlı yılda sulu tarım verimi kuru tarımın yalnızca iki katıdır. Yıllar arasındaki en büyük fark kuru tarımda 150 kg, sulu tarımda 40 kg'dır.

Cevap: B

46. Çözüm: (Doğal afetler: Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın uzanışı · harita okuma · orta) Kuzey Anadolu Fay Hattı, Marmara'dan başlayıp Sakarya, Düzce, Tokat ve Erzincan'dan geçerek doğuya uzanır. IV numaralı Mersin, Akdeniz kıyısındadır ve bu fay hattının üzerinde değildir.

Cevap: D

47. Çözüm: (Enerji: hidroelektrik ve sulama amaçlı baraj yeri seçimi · SBAB7 mekânsal düşünme; KB3.1 karar verme · zor) Dar ve derin boğazda yüksek gövdeli baraj yapılabildiğinden ve eğim fazla olduğundan suyun düşüş yüksekliği artar; aynı sudan daha çok elektrik elde edilir. Yayvan vadide su geniş bir alana yayılır, sıcak ve kurak yazlarda buharlaşma kaybı büyür. Sulanacak ova L yerinin aşağısında olduğundan sulama L için, enerji üretimi K için öncelikli amaçtır; üçüncü yargı bunun tersini söylemektedir.

Cevap: C

48. Çözüm: (Madenler: bir yatağın işletilmesinde tenör, rezerv ve ulaşımın birlikte değerlendirilmesi · KB3.1 karar verme; KB2.10 çıkarım · orta) Tenörü yüksek olan K yatağı yerine L yatağının seçilmesi, tenörün tek başına yeterli olmadığını; rezerv büyüklüğünün ve ulaşım olanaklarının da kararı etkilediğini gösterir. Tek bir örnekten, düşük tenörlü yatakların

her zaman daha kârlı olduğu genellemesine ulaşılamaz.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

49. Çözüm: (TYMM öğrenci profili: yetkin ve erdemli insan · Verilen tanımları modelin öğrenci profiliyle karşılaştırma · orta) Modelin öğrenci profili "yetkin ve erdemli insan"dır; bütüncül eğitim anlayışı bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin bir arada gelişmesini öngörür. Yalnız akademik başarıyı ya da değerleri diğer boyutlardan kopuk ele alan tanımlar bu profili karşılamaz.

Cevap: D

50. Çözüm: (TYMM Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi · Önerileri modelin değer anlayışına göre değerlendirme · orta) Çerçeveye göre değerler ayrı bir ders gibi değil, öğrenme yaşantılarının içinde ve eyleme dönüşecek biçimde kazandırılır. Fidan bakımını ders içeriğiyle birleştirmek değeri yaşantıya ve eyleme dönüştürür; diğer öneriler değeri bilgi düzeyinde ya da dersten kopuk ele alır.

Cevap: A

51. Çözüm: (TYMM'de programlar arası bileşenler · Plandaki ögeleri modelin bileşeniyle ilişkilendirme · orta) Modelde sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri, tek bir derse özgü olmayan ve bütün derslerle ilişkilendirilen programlar arası bileşenlerdir. Alan becerileri derse özgüdür; süreç bileşenleri ise bir becerinin adımlarını gösterir.

Cevap: D

52. Çözüm: (Realizm ve eğitim · Felsefi anlayıştan sınıf içi uygulamaya çıkarım yapma · zor) Gerçekliği insan zihninden bağımsız gören ve doğruyu bu gerçekliğe uygunlukta arayan anlayış realizmdir; realist eğitimde nesnel dünyanın gözlem, deney ve akıl yürütmeyle incelenmesi ve sistemli bilgi edinilmesi öne çıkar. Zihindeki doğruların açığa çıkarılması idealizme, bilginin işe yararlıkla sınanması pragmatizme, bireysel özgür seçim varoluşçuluğa, müdahalesiz doğal gelişim natüralizme özgüdür.

Cevap: B

53. Çözüm: (Varoluşçuluk eğitim felsefesi · Öğretmen uygulamasından eğitim felsefesini belirleme · orta) Bireyin özgürlüğünü, seçimlerini ve bu seçimlerin sorumluluğunu merkeze alan, insan için önceden belirlenmiş bir öz kabul etmeyen anlayış varoluşçuluktur. İlerlemecilik de öğrenciyi merkeze alır; ancak vurgusu ortak problem çözme ve yaşantı yoluyla öğrenmedir.

Cevap: B

54. Çözüm: (Bruner: eylemsel, imgesel ve sembolik temsil · Öğretim sırasını bilişsel temsil biçimleriyle açıklama · orta) Önce gerçek nesnelerle yaparak (eylemsel), sonra çizim ve modellerle (imgesel), en sonunda rakam ve işaretlerle (sembolik) çalışılması Bruner'in temsil biçimleri sırasına uygundur. Sarmal düzenleme aynı konunun farklı zamanlarda genişleyerek yinelenmesidir; burada tek bir konunun sunuluş biçimi değişmektedir.

Cevap: A

55. Çözüm: (Program değerlendirme modelleri: Stufflebeam ve Scriven · Değerlendirme çalışmalarını modellerle eşleştirme · zor) Çevre ve ihtiyaçlar (bağlam), kaynaklar (girdi), uygulama (süreç) ve sonuçların (ürün) karar vericiler için incelenmesi Stufflebeam'in bağlam-girdi-süreç-ürün modelidir. Hedeflere bakmadan programın gerçek ve beklenmeyen tüm etkilerini araştırmak Scriven'ın hedeften bağımsız değerlendirmesidir.

Cevap: C

56. Çözüm: (Tyler modelinde aday hedeflerin süzgeçlerden geçirilmesi · Komisyon kararını modelin aşamasıyla ilişkilendirme · zor) Tyler modelinde kaynaklardan elde edilen aday hedefler eğitim felsefesi ve öğrenme psiko-

lojisi süzgeçlerinden geçirilir. Hedefin öğrencinin gelişim düzeyine uygunluğu, öğrenilebilirliği ve gerektirdiği süre öğrenme psikolojisi süzgecinin sorularıdır; kaynak inceleme aşaması taslak hazırlanırken tamamlanmıştır.

Cevap: D

57. Çözüm: (İçerik seçme ölçütleri: geçerlik, öğrenilebilirlik, yararlılık · Komisyon kararlarını içerik seçme ölçütleriyle eşleştirme · zor) İçeriğin doğru, güncel ve bilimsel olması geçerlik; öğrencinin gelişim düzeyine ve hazırbulunuşluğuna uygun olması öğrenilebilirlik; öğrencinin yaşamında işine yaraması yararlılık ölçütüdür. Önemlilik, içeriğin alanın temel kavram ve ilkelerini kapsamasını anlatır.

Cevap: A

58. Çözüm: (Tartışma türleri: panel ve sempozyum · Etkinlik özelliklerini tartışma türleriyle eşleştirme · orta) Küçük bir konuşmacı grubunun konuyu samimi bir ortamda farklı görüşlerle tartışması paneldir. Uzmanların konunun farklı yönlerini bildirilerle, birbirleriyle tartışmadan, akademik bir düzen içinde sunması ise sempozyumdur.

Cevap: E

59. Çözüm: (Tam öğrenme modelinin değişkenleri · Öğretmen uygulamalarını modelin değişkenleriyle eşleştirme · zor) Yeni ünite için gerekli ön koşul öğrenmelerin tamamlanması bilişsel giriş davranışlarını; izleme testi sonuçlarına göre eksiklerin bildirilip yeniden öğretilmesi ise öğretim hizmetinin niteliği içindeki dönüt ve düzeltmeyi düzenlemeye yöneliktir.

Cevap: B

60. Çözüm: (Gösterip yaptırma yöntemi · Yöntemi ve hedeflenen öğrenme alanını belirleme · orta) Öğretmenin bir beceriyi önce kendisinin göstermesi, ardından öğrencilerin dönüt ve düzeltme eşliğinde uygulaması gösterip yaptırma yöntemidir. Zihin–kas eşgüdümü gerektiren sargı sarma becerisi psikomotor alana aittir; yalnızca gösteri yapılsaydı öğrenci uygulaması olmazdı.

Cevap: B

61. Çözüm: (Beyin fırtınası tekniğinin kuralları · Öğretmen uygulamalarını tekniğin ilkelerine göre değerlendirme · orta) Beyin fırtınasında fikir üretme aşamasında eleştiri ve değerlendirme yapılmaz; değerlendirme, üretim bittikten sonraya bırakılır. Fikirlerin anında tartışılması katılımı ve özgün düşünceyi engeller.

Cevap: A

62. Çözüm: (Özel yeteneklilerin eğitimi: bilim ve sanat merkezleri · Bir kurumun eğitim sistemindeki yerini örnek durum üzerinden belirleme · orta) Bilim ve sanat merkezleri, özel yetenekli olduğu belirlenen öğrencilerin kendi okullarındaki örgün eğitimlerini sürdürürken okul saatleri dışında destek eğitimi aldıkları kurumlardır. Bu merkezler okulun yerini tutmaz, diploma vermez; okul derslerinin tekrarını değil, öğrencinin yeteneklerini geliştirmeye dönük zenginleştirilmiş etkinlikleri esas alır.

Cevap: E

63. Çözüm: (Korelasyon katsayısının yorumu · Tablodaki korelasyon katsayılarından çıkarım yapma · zor) Korelasyon iki değişkenin birlikte değiştiğini gösterir, neden-sonuç ilişkisini kanıtlamaz; bu nedenle birinci yargı yanlıştır. İlişkinin gücünü katsayının işareti değil mutlak değeri belirler; 0,75 değeri 0,60'tan büyüktür. Korelasyon katsayısının karesi açıklanan değişkenlik oranını verir: 0,80 · 0,80 = 0,64.

Cevap: D

64. Çözüm: (Ölçmede hata türleri ve güvenirlik · Puanlama durumlarındaki hata türünü çözümleme · zor) Her ölçüme aynı miktarda karışan hata sabit, ölçülen kişiye ya da duruma göre belirli bir yönde değişen hata sistematik hatadır; bunlar öncelikle geçerliği etkiler. Kaynağı, yönü ve miktarı belirsiz olan tesadüfi hata ise güvenirliği düşürür; bu yalnızca üçüncü durumda vardır.

Cevap: B

65. Çözüm: (Ölçmenin standart hatası ve gerçek puan aralığı · Tablodaki istatistiklerden standart hatayı hesaplayıp yorumlama · zor) Standart hatalar: K için $10 \cdot \sqrt{0{,}16} = 4$; L için $15 \cdot \sqrt{0{,}04} = 3$; M için $8 \cdot \sqrt{0{,}25} = 4$. Güvenirliği en yüksek olan L testinin standart hatası en küçüktür. K testinde gözlenen puanın bir standart hata altı ve üstü (70 − 4 ile 70 + 4) gerçek puanı yaklaşık %68 olasılıkla kapsar. M ve K testlerinin standart hataları eşit olduğundan üçüncü yargı yanlıştır.

Cevap: C

66. Çözüm: (Erikson: girişimciliğe karşı suçluluk · Gelişim dönemine uygun öğretmen davranışına karar verme · orta) Demir, Erikson'a göre girişimciliğe karşı suçluluk dönemindedir. Bu dönemde çocuğun merakının ve kendi başlattığı işlerin desteklenmesi girişimcilik duygusunu geliştirir; girişimlerinin eleştirilmesi, engellenmesi ya da sorularının geçiştirilmesi suçluluk duygusuna yol açar. Akranlarla ürün karşılaştırması bir sonraki dönemin, isteklerin hemen karşılanması ise bebeklik döneminin konusudur.

Cevap: E

67. Çözüm: (Bağlanma örüntüleri: güvenli, kaçınan, kaygılı-kararsız · Çocuk davranışlarını bağlanma örüntüleriyle eşleştirme · zor) Ayrılıkta ölçülü tepki verip kavuşunca kolayca yatışan ve keşfe dönen çocuk güvenli; ayrılığa ve kavuşmaya kayıtsız kalan çocuk kaçınan; yoğun sıkıntı yaşayıp kavuşmada hem yakınlık arayan hem öfkeyle direnen çocuk kaygılı-kararsız bağlanma örüntüsü gösterir.

Cevap: C

68. Çözüm: (Dil edinimi kuramları: doğuştancı görüş · Gözlemlerin desteklediği dil edinimi görüşünü belirleme · orta) Çocuğun hiç duymadığı biçimleri üretmesi taklitle, düzeltilmediği hâlde doğru biçime ulaşması pekiştirmeyle açıklanamaz. Çocuğun dilin kurallarını kendisinin çıkarması ve bunun farklı dillerde benzer biçimde görülmesi, doğuştan gelen bir dil edinim düzeneği olduğunu savunan görüşü destekler.

Cevap: E

69. Çözüm: (Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun sonuçları · Verilen bilgiden tarihsel sonuç çıkarma (öncül analizi) · zor) Bütün eğitim kurumlarının tek bakanlığa bağlanması eğitimde birliği ve merkezî denetimi sağlamıştır. İlköğretimin zorunlu tutulması ise bu kanunla başlamamış, Osmanlı Dönemi'nde hükme bağlanmıştır; dolayısıyla üçüncü öncül kanunun sonucu değildir.

Cevap: C

70. Çözüm: (Canter'in güvengen disiplin modelinde öğretmen tipleri · Öğretmen tepkilerini modeldeki tiplerle eşleştirme · orta) Beklentisini kararsızca dile getirip arkasında durmayan öğretmen çekingen (pasif); öğrencileri aşağılayan ve tehdit eden öğretmen saldırgan (düşmanca); beklentisini açık, sakin ve kararlı biçimde bildirip önceden belirlenmiş sonuçları tutarlı uygulayan öğretmen güvengendir.

Cevap: E

71. Çözüm: (ARCS güdülenme modeli · Ders düzenlemelerini güdülenme tasarımı bileşenleriyle eşleştirme · zor) Şaşırtıcı bir videoyla merak uyandırmak dikkat; konunun öğrencinin yaşamı ve hedefleriyle bağını göstermek

uygunluk (ilgi); beklentileri açıklayıp görevleri başarılabilir biçimde sıralamak güven bileşenidir. Doyum ise öğrenme sonunda elde edilen sonuçların ve ödüllerin tatmin edici olmasıyla ilgilidir.

Cevap: A

72. Çözüm: (Teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) · Öğretmen uygulamalarını bilgi türlerinin bütünleşmesi açısından karşılaştırma · zor) TPAB; teknoloji, pedagoji ve alan bilgisinin birbirini destekleyecek biçimde bütünleştirilmesidir. Ali Bey teknolojiyi yalnız gösterim aracı olarak kullanmış, Bora Bey güçlü pedagojik alan bilgisi göstermiş ama teknolojiyi katmamıştır; teknolojiyi konunun keşfedilmesine ve yanılgıların giderilmesine hizmet edecek biçimde kullanan Cansu Hanım'dır.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

73. Çözüm: (7528: temel ilkelerden kararlara katılımın teşviki · İlke–örnek olay ilişkilendirme (KB2.4 çözümleme) · kolay · 7528 s. Kanun m. 4) Kanun'un temel ilkelerinden biri, öğretmen ve yöneticilerin eğitim öğretim faaliyetleri ve meslekleriyle ilgili kararlara katılımlarının teşvik edilmesi ve bunun için uygun ortamların sağlanmasıdır. Örnekte öğretmenlerin görüşünün alınması ve buna uygun ortam oluşturulması bu ilkeyle ilgilidir.

Cevap: E

74. Çözüm: (7528: özel program ve proje uygulayan eğitim kurumlarına öğretmen atama ve yönetici görevlendirme · Öncül analizi (KB3.3 eleştirel düşünme) · zor · 7528 s. Kanun m. 22) Kanun'a göre Bakan onayı ile özel program ve proje uygulayan okul ve kurum olarak seçilenlere yapılacak öğretmen atamaları ve yönetici görevlendirmeleri Bakan tarafından yapılır; üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarına bu kapsamda okul müdürlüğü görevi verilebilir. Bu okul ve kurumlara yapılan yönetici görevlendirmeleri ise özlük hakları, atanma ve terfi yönünden kazanılmış hak doğurmaz.

Cevap: D

75. Çözüm: (Anayasa: çocuğun ana ve babasıyla kişisel ilişki kurma hakkı · Hükmü örnek olaya uygulama (KB2.10 çıkarım) · orta · T.C. Anayasası m. 41) Anayasa'ya göre her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir. Örnekte görüşme çocuğun yüksek yararına aykırı olmadığından Efe bu hakkı kullanabilir.

Cevap: E

76. Çözüm: (Anayasa: eğitim kurumlarındaki faaliyetler, burs ve özel okulların bağlı olduğu esaslar · Öncül analizi (KB2.14 yorumlama) · orta · T.C. Anayasası m. 42) Anayasa'ya göre eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür; Devlet, maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilere burslar ve başka yollarla yardım yapar. Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar ise Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak kanunla düzenlenir; bu nedenle üçüncü durum Anayasa'yla bağdaşmaz.

Cevap: C

77. Çözüm: (Anayasa: yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarına ilişkin Devlet görevi · Öncül analizi (KB2.14 yorumlama) · orta · T.C. Anayasası m. 62) Anayasa'ya göre Devlet, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır. Yabancı ülkede işe yerleştirme güvencesi bu görevler arasında sayılmamıştır.

Cevap: C

78. Çözüm: (1739: karma eğitim ilkesi ve istisnası · Bir görüşü hükme göre değerlendirme (KB3.3 eleştirel düşünme) · orta · 1739 s. Kanun m. 15) Kanun'a göre okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkân ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir. Bu nedenle esasın istisnası bulunmadığı görüşü yanlıştır.

Cevap: A

79. Çözüm: (1739: ilköğretimin son ders yılında meslekleri ve programları tanıtıcı rehberlik çalışması · Hükmü planlama durumuna uygulama (KB3.1 karar verme) · orta · 1739 s. Ka-

nun m. 23) Kanun'a göre ilköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır.

Cevap: A

80. Çözüm: (222: isteğe bağlı tamamlayıcı sınıflar ve kurslar · Kurumları ayırt etme (KB2.7 karşılaştırma) · orta · 222 s. Kanun m. 13) Kanun'a göre isteğe bağlı tamamlayıcı sınıflarda ve kurslarda, ilköğrenim çağı dışına çıkmış olup da üst dereceli öğrenim kurumlarına gidememiş olan yurttaşlara, genel bilgilerini artırmak ve onları daha iyi bir iş ve üretim unsuru olarak yetiştirmek amacıyla öğretim yapılır. Yetiştirici sınıflar ise hâlen mecburi öğrenim çağında olan çocuklara yöneliktir.

Cevap: C